

NUORTEN HUUMEIDEN KÄYTÖN EHKÄISY

**NÄKEMYKSIÄ VANHEMMILTA,
JÄRJESTÖILTÄ JA
VAPAAEHTOISILTA**

HUHTIKUU 2025

SVK LIITTO RY
WWW.SVKLIITTO.RY

NÄKYMÄTÖN VOIMAVARA
WWW.SVKINFO.FI

TAUSTA

Huumeiden käyttö ja siihen liittyvät riskit nuorten keskuudessa ovat herättäneet huolta Suomessa, myös venäjänkielisissä yhteisöissä. Keväällä 2025 toteutettiin valtakunnallinen kysely, jonka tavoitteena oli kartoittaa vanhempien, järjestöjen ja vapaaehtoisten näkemyksiä huumeidenkäytön ehkäisystä, heidän tarpeistaan sekä valmiudestaan osallistua ennaltaehkäisevään työhön. Kyselyyn saatiin yhteensä 75 vastausta eri puolilta Suomea, mukaan lukien Kitee, Kuopio, Joensuu, Savonlinna, Kerava, Kotka, Lappeenranta jne.

VASTAAJARYHMÄT

Kyselyn kohderyhmät muodostuivat kolmesta osasta:

- Nuorten huoltajat (n = 47)
- Järjestöjen edustajat (n = 11)
- Vapaaehtoiset (n = 17)

Vastaajajoukko kuvastaa ruohonjuuritason toimijoita, joilla on joko henkilökohtaista kokemusta nuorten arjesta tai kiinnostus osallistua yhteisölliseen ehkäisytoimintaan.

VANHEMPIEN NÄKÖKULMA

Valtaosa vanhemmista arvioi nuorten huumeidenkäytön riskit omalla alueellaan korkeiksi. Moni kertoi myös omakohtaisesta kokemuksesta huumeidenkäytöstä omassa perheessä tai lähipiirissä.

Vanhemmat kokivat tiedontasonsa usein riittämättömäksi. Vain 21 vanhempaa ilmoitti olevansa hyvin tietoinen huumeriskeistä, kun taas 26 kaipasi lisätietoa tai tunsu olonsa epävarmaksi. Suosituimpina tiedonlähteinä mainittiin sosiaalinen media (31 vastaajaa), koulu (14), venäjänkieliset yhteisöt (12) ja sosiaali- tai terveystalvelut (10).

Suurimmat esteet osallistua ehkäisevään toimintaan olivat:

- Pelko leimautumisesta (57 %)
- Epäluottamus viranomaisiin (43 %)
- Ajan tai resurssien puute (45 %)

Toivottuja tukimuotoja olivat anonyymit verkkofoorumit, yksilökeskustelut, verkkoryhmät ja suomen- tai venäjänkieliset tietopaketit. Vanhemmat korostivat turvallista, ei-leimaavaa lähestymistapaa ja tarvetta ymmärtää paremmin nuorten maailmaa.

JÄRJESTÖJEN NÄKÖKULMA

10 järjestöä 11:stä oli jo toiminut nuorten parissa. Suurin osa oli kiinnostunut osallistumaan ehkäisytyöhön joko jakamalla omaa osaamistaan, ottamalla käyttöön valmiita malleja tai osallistumalla kehittämiseen.

Keskeiset tarpeet olivat:

- Koulutus järjestötoimijoille ja vapaaehtoisille (91 %)
- Toimintamallit ja materiaalit (91 %)
- Osallistujien tavoittaminen ja rekrytointi (82 %)
- Verkostoyhteistyö muiden järjestöjen tai yhteisöjen kanssa (73 %)

Toimijoilla oli selvästi motivaatiota ja kokemusta, mutta monella oli haasteita resurssien ja selkeiden toimintamallien puuttumisen kanssa.

VAPAAEHTOISTEN NÄKÖKULMA

Vapaaehtoisista suurin osa oli iältään 31–60-vuotiaita, ja enemmistöllä oli jo kokemusta nuorten kanssa työskentelystä. Kiinnostus osallistumiseen oli korkea. Suosituimpia osallistumismuotoja olivat:

- Avustaminen tapahtumissa (53 %)
- Online-työ tai tiedon levittäminen (47 %)
- Viestintä- ja käännöstehtävät (41 %)
- Nuorten kohtaaminen ja keskustelut (35 %)

Aihepiirit, jotka kiinnostivat eniten, olivat riippuvuuksien ehkäisy, nuorten psykologia ja vuorovaikutus.

AVOIMET VASTAUKSET

Vastauksissa toistui vahvasti viesti, että nuorten yksinäisyys, toimettomuus ja ohjauksen puute altistavat huumeiden kokeilulle. Useat vanhemmat ja vapaaehtoiset toivoivat konkreettisia sisältöjä, kuten kursseja "kuinka puhua nuoren kanssa", kokemustarinoita entisiltä käyttäjiltä, sekä yhteistyötä poliisin tai asiantuntijoiden kanssa. Yleisesti toivottiin reaali maailmaan perustuvaa, kiinnostavaa ja ei-tuomitsevaa lähestymistapaa, joka voisi tavoittaa nuoria ja heidän läheisiään.

SUOSITUKSET

- Rakentaa anonyymejä, digitaalisia tukimuotoja vanhemmille, jotka kokevat leimautumisen pelkoa.
 - Tarjota vapaaehtoisille koulutusta ja selkeitä rooleja, jotta osallistuminen on mielekästä ja vaikuttavaa.
 - Laatia helposti jaettavia, selkokielisiä materiaaleja huumeiden vaikutuksista, psykologiasta ja vuorovaikutuksesta.
 - Luoda alueellisia verkostoja, joissa järjestöt ja vapaaehtoiset voivat jakaa kokemuksia ja toimintamalleja.
 - Koota malli, joka yhdistää nämä kolme ryhmää: vanhempien vertaistuki, järjestöjen kokemus ja vapaaehtoisten panos.
-

SVK LIITTO RY

www.svkliitto.fi

info@svkliitto.fi

